

Türk Tabipleri Birliği

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Anayasaya Aykırılık Raporu

I-GİRİŞ

27.03.2015 tarihinde kabul edilen 6639 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun;

5. Maddesi ile2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa eklenen “**EK MADDE 158**”in,

6. Maddesi ile5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı cetvelin “A) Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri” bölümüne eklenen “**107) Sağlık Bilimleri Üniversitesi**” ibaresinin,

7. Maddesi ile78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen “**EK MADDE 19**” un

8. Maddesi ile190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen “**EK MADDE 17**” nin

Raporumuzda belirttiğimiz nedenlerle Anayasaya aykırı olduğu gerekçesi ile iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istenilmektedir.

II. İPTALİ İSTENEN HÜKÜMLER

MADDE 5- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa aşığıdaki ek madde eklenmiştir.

“Sağlık Bilimleri Üniversitesi

EK MADDE 158- İstanbul’da Sağlık Bilimleri Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur. Bu Üniversite, Rektörlüđe bağlı olarak;

- a) Tıp Fakültesi,
 - b) Hemşirelik Fakültesi,
 - c) Yaşam Bilimleri Fakültesi,
 - d) Sağlık Bilimleri Fakültesi,
 - e) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu,
 - f) Sağlık Bilimleri Enstitüsünden,
- oluşur.

Üniversitenin yönetim organları, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda öngörülen organlar ile Mütevelli Heyetinden oluşur. Mütevelli Heyeti; Sağlık Bakanlığı Müsteşarı, Rektör, Sağlık Bakanının seçeceği iki üye ile Yükseköğretim Kurulu tarafından seçilen profesör unvanına sahip bir üye olmak üzere, toplam beş üyeden oluşur. Mütevelli Heyetine Sağlık Bakanlığı Müsteşarı, Müsteşarın katılmadığı toplantılara Rektör başkanlık eder. Mütevelli Heyeti, en az dört üye ile toplanır ve salt çoğunlukla karar alır. Bakan ve Yükseköğretim Kurulu tarafından seçilen üyelerin görev süresi dört yıldır. Mütevelli Heyetinin çalışma usul ve esasları, Mütevelli Heyetinin teklifi üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Mütevelli Heyetinin görevleri şunlardır:

a) Üniversitenin stratejik planını ve bütçe teklifini onaylamak.

b) Kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve özel hukuk tüzel kişileriyle iş birliği yapılmasına ve ortak projeler yürütülmesine karar vermek.

c) Yurt içinde ve yurt dışında Üniversiteye ait birimlerin ve bölümlerin kurulmasını teklif etmek.

d) Rektör tarafından gündeme alınması önerilen konularda karar vermek.

Üniversite, Birleşmiş Milletlerin resmî dil olarak kabul ettiği diller öncelikli olmak üzere, yabancı dilde eğitim veren program açma, yabancı yükseköğretim kurumları ile ortak program yürütme de dâhil olmak üzere yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarıyla her türlü iş birliğine dair protokol yapabilir. Yabancı dilde eğitim veren programlara, yurt dışından öğrenci kabul edilebilir. Mütevelli Heyetinin teklifi ve Yükseköğretim Kurulunun uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yurt dışında Üniversiteye ait birimler kurulabilir. Yurt dışında eğitim yapılabilmesi ve personel istihdam edilebilmesi ile bu birimlerde görevlendirilecek öğretim elemanlarına yapılacak ödemeler, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Üniversite Yönetim Kurulunun belirleyeceği usul ve esaslara göre yapılır.

Üniversite, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı eğitim ve araştırma hastaneleriyle 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 9 uncu maddesi çerçevesinde birlikte kullanım protokolleri yaparak sağlık uygulama ve araştırma faaliyetlerini yürütür. Üniversitenin birlikte kullanım protokolü imzaladığı eğitim ve araştırma hastaneleri, aynı zamanda Üniversitenin uygulama ve araştırma merkezi statüsü kazanır. Üniversiteye tahsis edilecek öğretim elamanı kadroları, temel bilimler hariç olmak üzere, birlikte kullanılan eğitim ve araştırma hastanesinin eğitim birimleri ve ihtiyacı dikkate alınarak, Rektörün önerisi üzerine Mütevelli Heyeti tarafından il bazında belirlenir ve öğretim üyesi atamaları bu kadrolara yapılır. Üniversitenin birimlerine tahsis edilecek öğretim üyesi norm kadro sayısı, Rektörün önerisi ve Mütevelli Heyetinin onayı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilir.

Mekteb-i Tıbbiyye-i Şâhâne adıyla hizmet vermek üzere inşa edilen ve hâlen Marmara Üniversitesi adına tahsisli olan Haydarpaşa Kampüsü, Sağlık Bilimleri Üniversitesine tahsis edilmiştir.”

III- ANAYASAYA AYKIRILIK GEREKÇELERİ

6639 Sayılı Kanunun 5 inci Maddesi ile 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa “EK MADDE 158” eklenerek “ Sağlık Bilimleri Üniversitesi” adı altında yeni bir üniversite kurulmaktadır. Bu madde ile birlikte iptali istenilen 6 ncı,7nci ve 9 uncu maddelerde ise üniversitenin bütçe ve kadrosuna ilişkin ilgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde düzenlemeler yapılmıştır.

Bu bölümde asıl olarak Sağlık Bilimleri Üniversitesinin kurulmasına ilişkin maddenin Anayasaya aykırılık gerekçeleri ortaya konulacaktır. İptali istenilen diğer maddeler 2809 sayılı Kanunun Ek Madde 158’ inde yapılan düzenlemeye bağlı olarak kabul edilmiştir. Üniversitenin kurulmasına ilişkin maddenin taşıdığı Anayasaya aykırılık nedenlerini yansıma yolu ile içlerinde barındırmaktadırlar. Bu nedenlerle Sağlık Bilimleri Üniversitesinin kurulması ile ilgili dört maddenin Anayasaya aykırılık gerekçeleri birlikte sunulacaktır.

1-Anayasanın 130 uncu maddesinin birinci fıkrasında üniversitelerin ülkenin ihtiyaçlarına uygun, ülkeye ve insanlığa hizmet edecek insan gücünü yetiştirmek üzere açılacakları, üçüncü fıkrasında ise üniversitelerin kurulmasına ilişkin kanunun “üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılması” koşulunu taşıması gerektiği belirtilmiştir.

Türkiye, Dünyada tıp fakültesi sayısı son on yılda en hızlı artan ülke olmuştur. 86 tıp fakültesi vardır ve 76’sında eğitim verilmektedir. 1 milyon nüfus başına düşen tıp fakültesi sayısı Avrupa’da 0.54, Kuzey Amerika’da 0.60 iken Türkiye’de ise 1.16’ya ulaşmıştır¹. Ülkemizin yeni tıp fakültesine ya da fakültelerine ihtiyacı bulunmamaktadır. Benzer durum hemşirelik başta olmak üzere sağlıkla ilgili pek çok insan gücünü yetiştirmesi planlanan diğer fakülteler yönünden de söz konusudur. Tıp fakültelerinin önemli bir çoğunluğu da İstanbul’da toplanmış bulunmaktadır.

¹Türk Tabipleri Birliği Yayınları Mart-2015- Tıp Eğitimi Sağlıkta Dönüşüme Feda Ediliyor Talep Ediyoruz: Nitelikli tıp eğitimi!-

İptali istenilen 2809 Sayılı Kanuna eklenen EK MADDE 158 ile İstanbul İlinde “Sağlık Bilimleri Üniversitesi” adı ile bir üniversite kurulmaktadır. Üniversite Tıp Fakültesi, Hemşirelik Fakültesi, Yaşam Bilimleri Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünden oluşturulmaktadır.

Madde de Üniversitenin Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı eğitim ve araştırma hastaneleriyle 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 9 uncu maddesi çerçevesinde birlikte kullanım protokolleri yaparak sağlık uygulama ve araştırma faaliyetlerini yürüteceği, Üniversitenin birlikte kullanım protokolü imzaladığı eğitim ve araştırma hastanelerinin aynı zamanda Üniversitenin uygulama ve araştırma merkezi statüsünü kazanacağı düzenlenmiştir.

Madde uyarınca Üniversitenin kurulacağı il olan İstanbul’daki çok sayıdaki Eğitim ve Araştırma Hastanesi başta olmak üzere bütün yurda yayılan 60’ı aşkın Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesinin bir bölümü ya da hepsi bir tür “Tıp Fakültesi” dönüştürülebilecek, halen Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde görev yapan “eğitim görevlileri” öğretim üyesi kadrolarına atanabilecektir.

Ülkemizin başta tıp olmak üzere iptali istenilen düzenlemeler uyarınca kurulması kararlaştırılan yeni fakültelere ve bu tür fakültelerdeki öğrenci kontenjanlarının artışına ihtiyacı bulunmamaktadır. Gerek Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu gerekse Ulusal tıp Eğitimi Akreditasyon Kurumu standartlarında, nitelikli bir tıp eğitimi için; eğitim programının amaçlandığı gibi uygulanabilmesi için eğitim ortamının hem öğretim elemanları hem de öğrenciler için yeterli olacak biçimde planlanması, öğrenme ortamlarının derslikler, küçük grup çalışmalarının yapılabileceği odalar, laboratuvarlar, kütüphane, bilgi teknolojisi ile ilgili birimler ve dinlenme-sosyal etkinliklerle ilgili ortamları kapsamı gerektiği vurgulanmaktadır²². Yeni açılan Tıp fakültelerinin alt yapı ve akademisyen yetersizliğinin yanında kontenjan artışları ile köklü fakültelerde dahi eğitimin niteliği bozulmuştur.

Üniversitenin merkezinin İstanbul olarak belirlenmesi ve Sağlık Bakanlığına bağlı Eğitim ve Araştırma Hastanelerine Üniversitenin uygulama ve araştırma merkezi statüsünün kazandırılmasına yönelik düzenlemeler ile açılacak çok sayıda tıp fakültesi başta İstanbul olmak üzere büyükşehirlerdeki dengesiz dağılım ile kontenjan artışının yaratacağı

²² Türk Tabipleri Birliği Yayınları Mart-2015- Tıp Eğitimi Sağlıkta Dönüşüme Feda Ediliyor Talep Ediyoruz: Nitelikli tıp eğitimi!

sorunları daha da ağırlaştıracaktır. İptali istenilen madde ülkemizin ihtiyaçları ile uyumsuz olması ve dengesiz dağılım yaratması nedeniyle ilk olarak Anayasa'nın 130 uncu Maddesinin bir ve üçüncü fıkralarına aykırıdır.

2- Anayasa'nın 130 uncu maddesinde üniversitelerin Devlet tarafından kanun ile kurulacağı, Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; rektörlerin Cumhurbaşkanınca, dekanların ise Yükseköğretim Kurulunca seçilip atanacağı, Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumluluklarının kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Aynı maddede Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumlarının, mali ve idari konular dışındaki akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabi olacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 132 inci maddesinde ise özel hükümlere tabi olan Yükseköğretim kurumlarının Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları olduğu, bu kurumların 130 ncu madde uyarınca çıkarılacak "Kanun" hükümlerine değil özel olarak çıkarılacak kendi kanunlarının hükümlerine tabi olacağı belirtilmiştir.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi bir Mütevelli Heyete sahiptir. Mütevelli Heyet'in aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

"a) Üniversitenin stratejik planını ve bütçe teklifini onaylamak.

b) Kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve özel hukuk tüzel kişileriyle iş birliği yapılmasına ve ortak projeler yürütülmesine karar vermek.

c) Yurt içinde ve yurt dışında Üniversiteye ait birimlerin ve bölümlerin kurulmasını teklif etmek.

d) Rektör tarafından gündeme alınması önerilen konularda karar vermek"

Madde ile yalnızca Sağlık Bilimleri Üniversitesi kurulmamış aynı zamanda üniversitenin yönetim ve işleyişi ile ilgili olarak diğer devlet üniversitelerinden farklı özel kanun hükümleri kabul edilmiştir.

Örneğin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 6 ncı maddesi ile üniversitelerin bütçe tekliflerini incelemek ve onaylamak Yükseköğretim Kuruluna tanınmış bir yetki iken iptali istenilen düzenleme ile onay yetkisi üniversitenin mütevelli heyetine verilmektedir. Esasen maddede üç bend halinde sayılan görevler dışında Rektör tarafından gündeme alınması önerilen bütün konularda karar yetkisi ile Mütevelli heyete her konuda yetkili süper bir

kurul haline getirilmiştir. Böylece Üniversite Organlarının 2547 sayılı Yasa ile sahip olduğu bütün yetkilerin üzerinde yetkilere sahip yürütme organının belirleyici olduğu “üniversite” adı altında bir yapı oluşturulmaktadır.

Anayasanın temel fonksiyonları arasındadevletin bütünlüğünü sağlamak, devlet için devamlı bir temel düzen oluşturmak, devlet erkinin kullanılmasını meşru kılmak,devlet erkini hukuksal bakımdan sınırlamak, denetlenebilir kılmak, vatandaşların özgürlük ve eşitliğini güvence altına almak bulunmaktadır. Bu amaçla Anayasanın başlangıç bölümünden 11 inci maddesine kadar devletin bütünlüğü ilkesini güvence altınaalan düzenlemelere yer verilmiştir. Anayasanın devletin bütünlüğünü sağlama fonksiyonu aynı zamanda hukuki rejim bütünlüğünü de içermektedir.

Öte yandan bilindiği üzere eşitlik ilkesi uyarınca Devlet, yasama ve yargı yoluyla zayıfları baskıya karşı korumak ve toplumsal gücün her türlü kötüye kullanımına karşı savaşmak zorundadır. Eşitlik ilkesi uyarınca her ayırım Anayasaya uygun olma zorunluluğunun yanında meşru bir “kamu yararı”na da hizmet etmelidir. Bu nedenle her münferit durumda ayırımın hangi amaca hizmet ettiğinin araştırılması gerekmektedir. Ayırım kriterlerinin ve ayırımın amacının Anayasaya uygunluğuna karşın,ayırım kriterleri, güdülen amaca uygun değilse de eşitlik ilkesi zedelenecektir.

Anayasa'nın 132 inci maddesindeYükseköğretim kurumları içinde hukuki rejim bakımından farklı düzenlemelere tabi tutulabilecek yükseköğretim kurumlarının Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları olduğu açıklıkla belirtilmiştir. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Anayasa uyarınca ayırım yapılarak farklı kanun hükümlerine tabi tutulabilecek yükseköğretim kurumlarından değildir.

Anayasanın 130. Maddesinde ise 132 ncimaddede sayılan istisnai kurumlar dışında Vakıf üniversiteleri dahil bütün yükseköğretim kurumlarının aynı hukuki rejime tabi tutulacağı düzenlenmiştir.130 uncu maddenin son fıkrasında yalnızca vakıf üniversiteleri yönünden mali ve idari konularda farklı bir hukuki rejim belirlenebileceği ifade edilmiştir. Sağlık Bilimleri üniversitesi vakıf üniversitesi değildir. Devlet eliyle kurulacaktır. Devlet eliyle kurulan üniversiteye idari açıdan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda belirlenen hukuki rejimden farklı özel bir düzenleme yapılarak istisnai bir yükseköğretim kurumu işleyişi oluşturulması Anayasanın 130 uncu ve 132 nci maddelerine aykırıdır. Bu ayırım aynı zamanda Anayasanın fonksiyonları arasında yer alan devletin bütünlüğü ilkesi ve eşitlik ilkesi ile bağdaşmadığı için Anayasa'nın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırılık oluşturmaktadır.

3- İptali istenilen maddede Sağlık Bilimleri Üniversitesi Mütevelli heyeti Sağlık Bakanlığı Müsteşarı, Sağlık Bakanının seçeceği iki üye, Rektör ve Yükseköğretim Kurulu tarafından bir üyeden oluşturulmuştur. Mütevelli heyetin başkanı Sağlık Bakanlığı Müsteşarıdır. 5 kişiden oluşan Mütevelli Heyet salt çoğunlukla karar almaktadır. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Üniversite ve Fakültelerin yönetsel ve akademik organlarına verilen görev ve yetkilerin yürütme organı tarafından belirlenen Mütevelli Heyete aktarılması yolu ile Sağlık Bakanlığı üniversitenin, akademik kadrolarının belirlenmesinden, akademik teşkilatının oluşturulmasında, akademik ve yönetsel işleyişinde belirleyici bir yetkiye sahip kılınmıştır.

Oysa Bakanlıklar yürütme organı olarak Anayasa'nın Yürütme bölümü içinde 113 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Yükseköğretim Kurumları ise İdare bölümünde düzenlenmiş olup; hiyerarşik bir yapılanma dışında örgütlenmiş, kendine özgü bir statüye sahip kılınmıştır. Anayasa'nın 113 üncü maddesi uyarınca yürütme organı olan Sağlık Bakanlığı'na Anayasanın 130. Maddesi uyarınca genel idare içinde ayrı bir biçimde örgütlenen yükseköğretim kurumlarının yönetim yetkisi verilemez. Anayasa koyucu, Anayasa'nın 130. maddesiyle üniversiteleri bir Anayasal kuruluş olarak kabul etmiş, yürütme organının hiyerarşik yapılanmasının dışında üniversitelerle ilgili başlıca kuralları koymuş; üniversitelerin "kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe" sahip olmalarını öngörmüştür. Madde ile üniversitelerin bilimsel çalışmalarının, eğitim ve öğretimin, her türlü dış etkiden uzak, bilimin gerektirdiği yansız ve özgürlük ortamında yapılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Anayasa, "bilimsel özerklik" ilkesiyle üniversiteleri, 2. maddesinde yer alan temel niteliklere sahip bir hukuk devletinin üniversitesine yaraşır biçimde öğretim, araştırma ve yayın konularını belirlemek ve yürütmek serbestliğine sahip kılınmış bulunmaktadır. Anayasa'nın 130. maddesi, üniversitelerin yine bir hukuk devletinin üniversitesine yaraşır biçimde, uygar ve evrensel karakterde öğretim-eğitim, araştırma ve yayın konularında bilimsel özerkliğe sahip bir kamu tüzelkişisi biçiminde kurulmasını ve Cumhuriyetin temel organları içinde bu niteliğiyle yer almasını istemiş ve buna göre düzenlemeler yapmıştır

Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin bir kararında, Anayasa'nın 130. maddesinde, üniversitelerin, bilimsel özerkliğe sahip kamu tüzelkişileri olarak tanımlanması ve bunların ancak Devlet tarafından yasayla kurulabileceklerinin saptanması ile güdülen amacın, siyasal çevrelerin, özellikle iktidarların ve ayrıca çeşitli baskı gruplarının, üniversite çalışmalarınıyla öğretim ve eğitimini etki altında tutabilmeleri yolunu kapatmak ve bu faaliyetlerin bilimsel gerekler ve gereksinimlerden başka, herhangi bir dış etkiden uzak

kalacak bir ortamda sürdürülmesini sağlamak olduğu belirtilmiştir³. Anayasa Mahkemesi bir başka kararında ise Bilim insanlarına verilen değer ve onlara tanınan güvencenin amacı bilim insanlarının siyasal güçlerin etkisi altına girmeden, özgürlük ortamı içinde bilimsel faaliyetlerini yürütebilmelerini sağlamak olduğuna vurgu yapmıştır⁴.

Anayasanın 130. maddesi ve Anayasa Mahkemesinin söz edilen kararı dikkate alındığında, bilimsel özerkliğin, ancak eğitim ve öğretimin her türlü baskıdan uzak bir ortamda verilmesiyle sağlanabileceği açıktır. Anayasa Mahkemesinin kararlarında da belirtildiği üzere, yasa koyucunun Anayasada güvence altına alınan "bilimsel özerkliği" korumakla yükümlü olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Ayrıca iptali istenilen madde de yer alan "*Üniversite, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı eğitim ve araştırma hastaneleriyle 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 9 uncu maddesi çerçevesinde birlikte kullanım protokolleri yaparak sağlık uygulama ve araştırma faaliyetlerini yürütür. Üniversitenin birlikte kullanım protokolü imzaladığı eğitim ve araştırma hastaneleri, aynı zamanda Üniversitenin uygulama ve araştırma merkezi statüsü kazanır. Üniversiteye tahsis edilecek öğretim elamanı kadroları, temel bilimler hariç olmak üzere, birlikte kullanılan eğitim ve araştırma hastanesinin eğitim birimleri ve ihtiyacı dikkate alınarak, Rektörün önerisi üzerine Mütevelli Heyeti tarafından il bazında belirlenir ve öğretim üyesi atamaları bu kadrolara yapılır. Üniversitenin birimlerine tahsis edilecek öğretim üyesi norm kadro sayısı, Rektörün önerisi ve Mütevelli Heyetinin onayı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilir*" şeklindeki düzenlemeler üniversite özerkliğini ortadan kaldırdığı gibi tıp fakültesinin bir yükseköğretim kurumu olarak kadrolarını kanunda belirlenen yöntemle oluşturmasını ve tıp eğitimini diğer tıp fakültelerinde belirlenen hukuki rejim içinde yürütmesini olanaksız kılmaktadır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3. maddesinde, üniversiteler ile birlikte, bunların bünyesinde yer alan araştırma ve uygulama merkezleri de yükseköğretim kurumları olarak sayılmış; Uygulama ve Araştırma Merkezi, yükseköğretim kurumlarında eğitim öğretimin desteklenmesi amacıyla çeşitli alanların uygulama ihtiyacı ve bazı meslek dallarının hazırlık ve destek faaliyetleri için eğitim-öğretim, uygulama ve araştırmaların sürdürüldüğü bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmıştır.

³ Anayasa Mahkemesi, 30.5.1990 tarih ve E:1990/2, K:1990/10 sayılı kararı

⁴ Anayasa Mahkemesi, 11-14 ve 25 Şubat 1975 gün ve E.1973/37, K.75/22 sayılı kararı

Üniversitelerin tıp fakültelerine ait hastaneler de bir uygulama ve araştırma merkezi olarak, mesleki hizmet üretilen kurumlardır. Tıp fakültelerinin eğitim ve araştırma gibi iki temel akademik işlevi, yürütülen sağlık hizmeti işlevi ile farklı bir boyut kazanmakta ve böylece eğitim, araştırma faaliyeti ile sunulan sağlık hizmetinin bütünleştiği, iç içe geçtiği bir alan ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle de Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarının sağlık hizmeti sunma işlevi ile tıp fakültelerinin hizmet işlevi birbirinden farklı niteliğe sahiptir. Tıpfakültesi, sadece sağlık "hizmet"i sunmaya odaklı olmayıp; aynı zamanda eğitim ve araştırma öncelikli bir işleve sahip olduğundan, "hizmet" yalnızca tedavi edici hizmet felsefesi biçiminde kendini göstermemektedir. Tıp fakültelerinin temel işlevinin eğitim ve araştırma olması nedeniyle, hizmet üretilirken eğitim ve bilim alanlarında da sonuçlar elde etmek amaçlanmaktadır. Üniversitelerin bilim üreten kurumlar olması bir çok alanda olduğu gibi sağlık alanında da üniversitelere karşı beklentiyi daha yüksek tutmaya neden olmaktadır. Dolayısıyla, tıp fakültelerinde eğitim ve araştırma faaliyetlerinin yapılmasında ve sağlık hizmetlerinin verilmesinde, Anayasanın 130. maddesinde belirtilen güvenceler sağlanarak, üniversitelerin bilimsel özerkliğini tanıyan yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Tıp fakülteleri hastanelerinin, üniversite bünyesindeki birer uygulama ve araştırma merkezleri olma niteliği ve işlevi dikkate alındığında; iptali istenilen madde ile akademik özerkliğin ve özerk bir biçimde akademik yapılanmanın sağlanmasına ilişkin yasal güvenceler sağlanmaksızın Sağlık Bakanlığına bağlı bütün eğitim ve araştırma hastanelerinin yükseköğretim kurumu olarak uygulama ve araştırma hastanesi statüsü tanınmasına ilişkin hükümler üniversitelerin bilimsel özerkliğiyle bağdaşmamakta, Anayasanın 130. maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasa'nın 130. maddesine aykırılık oluşturan kural, kuşkusuz, aynı zamanda Anayasa'nın 2. maddesinde ifadesini bulan "Hukuk Devleti İlkesi"ne de aykırılık oluşturmaktadır.

Öte yandan; Anayasanın 131. maddesinin birinci fıkrasında, yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim - öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek; bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulacağı hükmüne yer verilmiştir. İptali istenilen düzenleme ile Yükseköğretim Kurulu planlama sürecinin bütünüyle dışına çıkarılmış, Sağlık Bakanlığının belirleyeceği müteveli heyete bütün Türkiye'ye yayılan 60 aşkın eğitim araştırma hastanesinin tıp fakültesi uygulama ve araştırma merkezi ve tıp fakültesi tabelasını taşıyan yerlere dönüştürme yetkisi tanınmıştır. Bu yönüyle de Anayasa'nın 131 inci maddesine aykırıdır.